

Pokoleniowa lekcja historii - Festiwal NNW podbił Kraków!

Dwa dni (19-20 kwietnia) pełne wrażeń, emocji, merytorycznych, pasjonujących rozmów i spotkań z wyjątkowymi ludźmi w Krakowie: w Muzeum Armii Krajowej, Centrum Edukacyjnym IPN - Przystanek Historia, w Centrum Kultury Podgórze Ośrodek Ruczaj oraz w Klubie SDP „Pod Gruszą”.

Krakowska Retrospektywa to jedna, wielka „Żywa lekcja historii”, podczas której, niczym w „Ucieczce z kina Wolność”, bohaterowie z ekranu przeniesli się w czas teraźniejszy. Tak było pierwszego dnia, po pokazie filmu Arkadiusza Gołębiewskiego „Kochankowie z lasu”, kiedy to postaci z filmu: Stefania i Wacław Szacoń, usiedli na przeciwko młodzieży z XXI wieku i opowiadali przez blisko dwie godziny o rodzącej się między nimi miłości, o romantycznych listach, które, nie znając się jeszcze, pisali do siebie z więziennych cel. Ich historia okazała się, zdaniem młodych ludzi, jedną z najpiękniejszych historii, które do tej pory słyszeli.

Gdy państwo Szaconiowie opowiadali, uczniowie tworzyli portrety i story boardy związane ze scenami z życia bohaterów. Drugiego dnia było podobnie. Przystanek Historia przeżył prawdziwy nalot młodzieży zafascynowanej światem produkcji

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

filmowej i stylizacji modowej. Korytarze i sale zamieniły się w studia filmowe, wypełnione postaciami z lat 30. i 40. ubiegłego stulecia. Podczas warsztatów modowych prowadzonych przez Oskara Brodę, laureata gdyńskiej edycji projektu MdH, licealiści i gimnazjaliści mogli się poczuć jak na planie filmowym.

Równolegle trwały warsztaty filmowe, gdzie młodzież realizowała swoje pierwsze etiudy goszcząc na planie żywych świadków historii.

Laureat Sygnetu Niepodległości mjr Janusz Kamocki ps.

„Mamut” na pytanie dlaczego bierze udział w tym wydarzeniu odpowiedział:

- Byliśmy tylko ludźmi, którzy wykonali swój obowiązek.

Idealem jest to co napisała Inka w ostatnim skrypcie.

Zachowaliśmy się jak trzeba. Nie daj Boże, żeby kiedyś powstała podobna sytuacja. Chodzi o to by w razie czego to nowe pokolenie zachowało się jak trzeba.

Ogromne zainteresowanie młodych tematami historii trafnie podsumował podczas panelu pt. „Czy tragiczny los Wyklętych może być wzorem?” dyrektor oddziału IPN w Krakowie, dr hab. Filip Musiał : - Podziemie powojenne jest materializacją bohatera popkulturowego, którego młodzi ludzie znają z komiksów, filmów. Bohatera –jednego człowieka, który zderza się sam ze wszystkim.

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

Ważnym wydarzeniem krakowskich spotkań z filmem był czynny udział legendarnej już prof. Wandy Półtawskiej, uczestniczki kolejnego panelu, którego tytuł był cytatem słów św. Jana Pawła II: ” Wolności nie można posiadać, trzeba ją stale zdobywać”, poprowadzonego przez Jacka Karnowskiego, redaktora naczelnego tygodnika „Sieci” z udziałem m.in. Agnieszki Łuczak z poznańskiego IPN, Piotra Legutko - szefa TVP Historia. Pani profesor, laureatka Drzwi do Wolności, specjalistka w dziedzinie psychiatrii i profesor Papieskiej Akademii Teologicznej, bliska przyjaciółka św. Jana Pawła II, Dama Orderu Orła Białego powiedziała: -Człowiek w każdej sytuacji musi zachowywać się jak człowiek, nie jak zwierzę. I to nie byle jaki człowiek, ale porządny mężczyzna i porządna kobieta.

Retrospektywa to przede wszystkim pokazy filmowe. Pokazano ponad dziesięć filmów m.in. : nagrodzonego Złotym Opornikiem Festiwalu NNW 2017 „Braciszka Karela”, w reżyserii Krystyny Krauze, która na pokaz i spotkanie z publicznością przyjechała z czeskiej Pragi, wyróżniony na NNW film „ Jak Oskar komunę obalał” w reżyserii Piotra Kucińskiego i Mirosława Basaja czy też premierowo film Dariusza Walusiaka „Więzy krwi”.

Jednym z ważniejszych spotkań Retrospektyw jest zawsze panel ekspercki pt. „Aktywizacja lokalnych środowisk

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

pozarządowych”. W Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszą” omawiano jak zdobyć dotację, sprawnie napisać wniosek, zdobyć wkład własny w projekty, jak zarządzać projektem. W panelu brało udział kilkanaście organizacji pozarządowych oraz Jan Zujewicz, przedstawiciel Narodowego Instytutu Wolności.

Zwieńczeniem wydarzenia była Gala Retrospektywy Festiwalu Niepokorni Niezłomni Wyklęci, prowadzona przez dziennikarkę telewizyjną Paulinę Guzik, podczas której 17 wyjątkowych osób, zaangażowanych w działania na rzecz niepodległości uhonorowano Sygnetami Niepodległości i Drzwiami do Wolności. Sylwetki laureatów zaprezentowali Jacek Karnowski i Jan Ruman, szef Biuletynu IPN, a Arkadiusz Gołębiewski, dyrektor Festiwalu, razem z innymi twórcami filmowymi, animatorami kultury wręczyli statuetki. Wydarzeniu towarzyszył wspinały koncert uwielbianego przez Małopolan Leszka Długosza oraz Tadka Polkowskiego.

Po Wrocławiu, Lublinie, Ciechanowie, Kraków był kolejnym miastem, w którym można było poczuć atmosferę gdyńskich wydarzeń. Retrospektywę krakowską objął patronatem honorowym metropolita krakowski arcybiskup Marek Jędraszewski.

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

Organizatorem wydarzenia było Stowarzyszenie Scena Kultury, współorganizatorem IPN oddział Kraków, a zostało ono sfinansowane ze środków Fundacji PZU.

Oto laureaci:

Sygnety Wolności otrzymali:

Mjr Janusz Maria Saryusz Kamocki „Mamut” – członek konspiracyjnej Narodowej Organizacji Wojskowej, Armii Krajowej. Po wojnie kontynuował działalność konspiracyjną w organizacji wojskowo-politycznej. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Armii Krajowej.

Major Kazimierz Jakimek- działał w Szarych Szeregach, potem w Armii Krajowej. Posługiwał się pseudonimami „Marek” i „Orwid”. Po wkroczeniu na Śląsk Armii Czerwonej został aresztowany i skazany na karę śmierci, zamienioną na 15 lat. Od początku lat 90. był związany z odradzającymi się środowiskami żołnierzy AK, więźniów politycznych okresu stalinowskiego a także skazanych na karę śmierci. W wolnej Polsce uhonorowany wieloma odznaczeniami, w tym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 3 października 2011 roku w wieku 88 lat.

Major Stanisław Szuro - zaprzysiężony do ZWZ i AK. Więzień obozów niemieckich: w Sachsenhausen-Oranienburg, Bergen-Belsen. Po powrocie do Polski oskarżony o udział w Lidze Walki

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

z Bolszewizmem. Został skazany na śmierć. Wyrok złagodzano do 15 lat.

Porucznik Stefan Siekliński ps. "Stefek" - żołnierz

Narodowych Sił Zbrojnych z grupy Leopolda Sieklińskiego ps. "Poldek", ze Zgrupowania Henryka Flame "Bartka". W związku z działalnością w NSZ przymusowo pracował pod ziemią w latach 1951-1953. Przez lata był nękany w zakładach pracy przez funkcjonariuszy UBP i SB. Od 1991 roku działał w Związku Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników, od 2001 roku honorowy prezes Zarządu Okręgowego w Bielsku-Białej. W 2013 roku wstąpił do Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Okręg Podbeskidzie.

Józef Ostafin, walczył w kampanii karpackiej, na Bukowinie i Wołyniu. Wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej.

Odnaczony został m.in. Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Po wybuchu II wojny światowej został aresztowany przez NKWD we Lwowie. W 1941 r. wstąpił do Związku Walki Zbrojnej. W 1944 r. trafił do antykomunistycznej organizacji NIE. W procesie II Zarządu WiN, który odbył się 10 października 1947 r., został skazany na karę śmierci.

Zamordowany w więzieniu Montelupich 13 listopada 1947 r

Stefania Rospond – Szacoń, Po II wojnie światowej zaangażowała się w działalność w Kongregacji Żywego Różańca, gdzie zetknęła się z ks. Józefem Fudali – zaangażowanym, podobnie jak ks. Józef Lelito w pracę konspiracyjną. Została

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

ujęta przez Urząd Bezpieczeństwa i poddana brutalnemu śledztwu. Nie załamała się jednak. Jej zeznania oraz nie przyznawanie się do winy doprowadziło do zachwiania się pieczołowicie ustalonego scenariusza procesu Kurii krakowskiej. Dostała 8 lat.

Tadeusz Bieńkiewicz „Raczy” - po wybuchu II wojny światowej podjął działalność konspiracyjną w sowieckiej strefie okupacyjnej. Aresztowany w 1950 r. został poddany wielomiesięcznym przesłuchaniom i torturom. Do 1956 r. w czasie uwięzienia ujawniał denuncjatorów i wspierał współwięźniów. Jest współzałożycielem Polskiego Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego i Związku Armii Krajowej w Krakowie.

Józef Stojek „Gryzoń” – partyzant oddziału Mariana Mordarskiego „Śmigi”

Drzwi do Wolności:

Wanda Półtawska - polska lekarka doktor nauk medycznych oraz specjalista w dziedzinie psychiatrii, profesor Papieskiej Akademii Teologicznej, harcerka, działaczka pro-life. Podczas II wojny światowej więziona w niemieckim obozie koncentracyjnym w Ravensbrück. Bliska przyjaciółka sw. Jana Pawła II, obecna przy jego śmierci. Dama Orderu Orła Białego.

Piotr Bąk - członek ZHP, harcmistrz. W X 1980 uczestnik środowiskowych spotkań działaczy harcerskich zmierzających do

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

powołania niezależnych struktur harcerskich; Od 1982 organizator kolportażu wydawnictw podziemnych, w tym akcji przerzutu literatury religijnej na Słowację, członek władz podziemnego Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej.

Marek Biesiada - po 13 XII 1981 działacz podziemia, od 1982 w Porozumieniu Prasowym Solidarność Zwycięży; od 1985 członek krakowskiego Oddziału Solidarności Walczącej; 1985-1987 współpracownik grupy małopolskiej Liberalno-Demokratycznej Partii Niepodległość; 1982-1990 organizator kolportażu i kolporter podziemnej prasy, min. „Solidarność Zwycięży”, „Hutnika”, „Zomorządności”, „Solidarności Grzegórzeckiej”, „Krecika”, „Tygodnika Mazowsze”, „PWA”, „Solidarności Walczącej”

Stanisław Chmielewski - od IX 1980 w „S”; członek Komitetu Założycielskiego, od X 1980 sekretarz KZ, przew. komisji ds. płac, odpowiedzialny za sprawy informacyjne; 1982-1988 współorganizator (z M. Kuchtą) podziemnej struktury „S” w ZEK, wspomagał podziemną „S” w Zakładzie Remontowym Energetyki Kraków i Przedsiębiorstwie Montażu Elektrycznego Elektrobudowa w Krakowie; współorganizator zbierania składek i organizowania pomocy dla osób internowanych i represjonowanych; organizator transportu podziemnych pism dla krakowskich zakładów pracy. I 1986 – IV 1987 współwydawca, redaktor podziemnego pisma „Solidarność Energetyków”.

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

Marek Jakubowski - w latach 1982–1985 współinicjator, współorganizator Grup Oporu/Ruchu Młodzieży Niezależnej w Krakowie-Nowej Hucie, 1985–1988 Federacji Młodzieży Walczącej w Krakowie. 1983–1988 organizator kolportażu, kolporter podziemnych wydawnictw, m.in. pism „Hutnik”, „Tygodnik Mazowsze”, „ABC”, „BMW”, „FBI”, „A Capella” oraz książek, ulotek, kaset audio, znaczków poczt podziemnych i cegiełek. 1986–1988 uczestnik Ruchu Wolność i Pokój.

Kilkakrotnie zatrzymywany, przesłuchiwany za kolportaż ulotek.

Tadeusz Konik - od IX 1980 w „S”, członek Prezydium KZ „S” WSK PZL, od XI 1981 wiceprzewodniczący KZ ds. kontaktów z załogą. Po 13 XII 1981 współorganizator wieców, oflagowania i akcji ulotkowych w WSK PZL przeciwko stanowi wojennemu, organizator (wraz z ks. Stanisławem Małysiakiem) Mszy za Ojczyznę w kościele mariackim 13. dnia każdego miesiąca; szef TKZ oraz główny skarbnik w podziemnych strukturach zakładowej „S”, członek MKS Kraków; organizator zbierania składek na działalność związkową oraz na pomoc represjonowanym

Tadeusz Jakobschy - aktywny działacz Duszpasterstwa w Mistrzejowicach, współorganizator Mszy św. za Ojczyznę.

Mieczysław Majdzik - członek Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość. Okrutnie bity w śledztwie, dostał od komunistycznych oprawców wyrok 12 lat więzienia. Gdy wyszedł na wolność w 1956 roku nie

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I

zrezygnował z walki. Członek ROPCiO i współtwórca KPN nazywany był "ojcem krakowskiej opozycji".

Paweł Piotr Miśkowiec - od 1976 roku aktywny uczestnik ruchów opozycji demokratycznej w Polsce (udział w zebraniach organizacyjnych i działaniach: demonstracje, związkowe i polityczne akcje protestacyjne, akcje informacyjne i plakatowanie, kolportaż ulotek, prasy, wydawnictw niezależnych oficyn wydawniczych i materiałów propagandowych) organizowanych przez Komitet Obrony Robotników, Studencki Komitet Solidarności, Komitet Obrony Więzionych za Przekonania w Krakowie oraz Konfederację Polski Niepodległej. Od 1980 do 1982 roku aktywny działacz społeczny i związkowy na rzecz powołania w kraju niezależnych i samorządnych związków zawodowych.

ORGANIZATOR

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDACJI PZU:

RETROSPEKTYWA FESTIWALU FILMOWEGO
N I E P O K O R N I , N I E Z Ł O M N I , W Y K Ł Ę C I